

## 05 Metodické pokyny k souvislé řízené pedagogické praxi (Učitelství praktického vyučování)

### 1. Charakteristika souvislé řízené pedagogické praxe

Realizace souvislé pedagogické praxe **je řízena pracovníkem Institutu vzdělávání a poradenství** (IVP), kterému garant praxí přidělil konkrétní studentky/studenty IVP. Jednotlivé organizační prvky praxe jsou následující:

- **Instituce: střední odborné školy, střední odborná učiliště;** Přímé sledování a vedení výukového procesu probíhá převážně na cvičných středních odborných školách a středních odborných učilištích, která mají status cvičných škol ČZU v Praze udělený rektorem univerzity.
- **Rozsah: čtyři týdny nebo 2 týdny.** Podmínkou zkrácené praxe na 2 týdny je schválená žádost od ředitele IVP, kdy studentka/student písemně dokládá vlastní pedagogické působení na odborné škole v rozsahu 2 let. Termín podání žádosti viz Důležité termíny v harmonogramu IVP.
- **Cíle:** ověřit pedagogickou, odbornou i morální připravenost studentky/studenta pro pedagogickou práci, tj.
  - a) osvojit si potřebné dovednosti a zkušenosti v oblasti vyučovací a výchovné činnosti (plánování, organizování, řízení a kontrolou vzdělávací a výchovné činnosti);
  - b) porozumět práci třídního učitele a předmětových komisí;
  - c) prostudovat otázky hygieny, bezpečnosti a ochrany zdraví žáků při práci;
  - d) seznámit se s pracovištěm (jeho vybavením z hlediska didaktické techniky, učebních pomůcek), se zájmovou činností žáků, s knihovnou, domovem mládeže a školním hospodářstvím, pokud jsou součástí školy;
  - e) po dohodě s koordinátorem se studentka/student může účastnit jednání pedagogické rady školy a jiných porad konaných v době pedagogické praxe.
- **Počet předepsaných výstupů ve vyučovacích jednotkách:** viz tabulka 1, kapitola 2;
- **Průběh pedagogické praxe a úkoly studentky/studenta na praxi:** viz kapitola 3;
- **Zápočet:** přístup studentky/studenta, absolvování předepsaných výstupů a odevzdání portfolia praxe pedagogickému pracovníkovi IVP (v tištěné podobě) a do LMS Moodle (v elektronické podobě), viz kapitola 4;
- **Zkouška:** závěrečný pedagogický výstup ve vyučovací jednotce (viz kapitola 4); výstup je rovněž součástí státní bakalářské zkoušky;
- **Role a náplň práce účastníků praxe:** viz kapitola 5;

## 2. Počet předepsaných výstupů ve vyučovacích jednotkách

Studentka/student je povinen dodržet počet předepsaných výstupů (viz tabulka rozsahu výstupů).

Tab. 1: Rozsah výstupů

| Rozsah výstupů<br>Souvislá řízená pedagogická praxe<br>studentek/studentů IVP<br>(počet vyučovacích jednotek) |                                                                                                                                              | Učitelství praktického vyučování<br>(kombinované studium) |                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|-------------------------------------|
|                                                                                                               |                                                                                                                                              | Plná praxe<br>4 týdny                                     | Zkrácená praxe<br>2 týdny           |
| <b>SLEDOVÁNÍ VÝUKY<br/>CVIČNÉHO UČITELE</b>                                                                   | v odborných předmětech*/<br>v praktickém vyučování**<br><br>(podle specializace<br>studentky/studenta)                                       | dle doporučení<br>cvičeného učitele                       | dle doporučení<br>cvičeného učitele |
| <b>VÝSTUPY</b>                                                                                                | v hlavním odborném<br>předmětu*/<br>v praktickém vyučování**<br>(OV nebo ODBORNÁ<br>PRAXE)<br><br>(podle specializace<br>studentky/studenta) | <b>14</b>                                                 | <b>8</b>                            |
| <b>ZÁVĚREČNÝ<br/>VÝSTUP</b>                                                                                   | v odborných předmětech*/<br>v praktickém vyučování**<br><br>(podle specializace<br>studentky/studenta)                                       | <b>1</b>                                                  | <b>1</b>                            |

**Pozn.:** Podle stupně vzdělání, ale také podle charakteru předchozího studia se praxe vykonává buď v odborných předmětech, nebo v praktickém vyučování.

\*\_absolvent s magisterským typem vzdělání (např. lesní inženýrství apod.)

\*\*\_absolvent středních odborných škol a učilišť s maturitní zkouškou (chovatelství, stavebnictví ad.)

Pokud výuková jednotka (výstup je delší než 5 vyučovacích hodin (tj. 6 a více vyučovacích hodin) je možné ji započítat do celkové sumy výstupů jako výstupy dva.

## 3. Průběh pedagogické praxe a úkoly studentky/studenta na praxi

- **ÚKOL 01:** Na pedagogickou praxi nastupuje studentka/student optimálně první den praxe před vyučováním, aby se **seznámil/a s prostředím cvičné školy, koordinátorem praxe a cvičným učitelem**. Pokud je nástup na praxi jindy, uvědomí o této změně předem pedagogického pracovníka IVP, který je pověřen kontrolou praxe).

- **ÚKOL 02:** Studentka/student vypracuje za pomoci cvičných učitelů a koordinátora **individuální plán pedagogické praxe** (= **rozvrh** předepsaných výstupů, včetně závěrečného výstupu). Nejpozději do 3 dnů plán/rozvrh předá koordinátorovi, a hlavně pedagogickému pracovníku IVP.
- **ÚKOL 03:** seznámit se **s pracovištěm** (jeho vybavením z hlediska didaktické techniky, učebních pomůcek), se zájmovou činností žáků, s knihovnou, domovem mládeže a školním hospodářstvím, pokud jsou součástí školy; seznámit se **s prací třídního učitele a předmětových komisí**; prostudovat otázky **hygieny, bezpečnosti a ochrany zdraví žáků při práci**; po dohodě s koordinátorem se studentka/student může účastnit jednání pedagogické rady školy a jiných porad konaných v době pedagogické praxe.
- **ÚKOL 04:** povinnost **prostudovat příslušné pedagogické dokumenty**, vzdělávací programy a tematické plány (pokud jsou k dispozici) a seznámit se s dostupnými učebnicemi v předmětech, kterým bude vyučovat.
- **ÚKOL 05:** sledovat dle potřeby **výuku cvičného učitele**, aby se seznámil/a s pedagogickým procesem, obsahem výuky a prostředím, kde bude praxe probíhat.
- **ÚKOL 06:** konzultovat s cvičným učitelem **přípravu na hodinu**, která se zaměřuje na organizaci výuky, vzdělávací a výchovné cíle, na metody a postupy při výuce, motivaci a aktivizaci žáků, pedagogickou komunikaci, udržení kázně, dodržování bezpečnosti a hygieny práce a využití materiálně technického vybavení apod.
- **ÚKOL 07:** absolvovat **předepsaný počet výstupů** (tj. 14 nebo 8 u zkrácené praxe), které jsou podle možností školy rozloženy rovnoměrně po celou dobu pedagogické praxe.
- **ÚKOL 08:** po skončení výstupu s cvičným učitelem **provést rozbor** každé realizované vyučovací jednotky; zapsat si doporučení do přípravy na hodinu;
- **ÚKOL 09:** vést záznamy o pedagogické praxi, které se sumarizují v tzv. **portfoliu praxe**, a to bude předáno **v tištěné podobě** pedagogickému pracovníkovi a dále zavěšeno **v elektronické podobě** do **LMS Moodlu**. Portfolio praxe se skládá z:
  - a) základních informací o škole,
  - b) individuálního plánu práce s vyznačením absolvovaných výstupů (= rozvrh);
  - c) konkrétních příprav na výstupy (přípravy na hodiny) a rozborů těchto realizovaných příprav ve vyučovacích jednotkách (tj. sebereflexe studentky/studenta a doporučení od cvičného učitele);

## 4. Hodnocení pedagogické praxe

### 4.1 Zápočet

Studentku/studenta hodnotí akademický pracovník IVP s přihlédnutím k hodnocení ředitelem školy, koordinátorem a příslušnými cvičnými učiteli.

Zápočet získává za:

- **přístup** k povinnostem v rámci praxe;
- absolvování předepsaných **pedagogických výstupů** a kvalita jejich plnění;
- odevzdání a kvalitu **portfolia praxe** (tj. úroveň písemných záznamů o pedagogické praxi), a to pedagogickému pracovníkovi IVP (v tištěné podobě) a do LMS Moodle (v elektronické podobě).

## 4.2 Zkouška

Na závěr řízené pedagogické praxe se uskuteční **závěrečný pedagogický výstup** v podobě komisionální zkoušky, který bude také zahrnut do hodnocení součásti státní bakalářské zkoušky. Závěrečný pedagogický výstup **má prokázat komplexní připravenost** studentky/studenta na pedagogickou práci.

- Obvykle se zařazuje **na závěr** pedagogické praxe (mimo předepsaný počet pedagogických výstupů);
- Na tento výstup se studentka/student připravuje **samostatně** bez pomoci cvičného učitele.
- Vyučovací jednotka má **podobu kombinované vyučovací jednotky**, tj. obsahuje všechny fáze vyučování, **včetně zkoušení** 1 – 2 žáků na začátku hodiny;
- Uskuteční se **před komisí**, kterou řídí pedagogický pracovník IVP. Dalšími členy komise jsou koordinátor pedagogické praxe nebo ředitel cvičné školy a cvičný učitel.
- **Termín** závěrečného výstupu je uveden v rozvrhu (v případě potřeby konzultuje studentka/student termín s cvičným učitelem a pedagogem IVP, který je předsedou zkušební komise pedagogické praxe a který daný termín potvrzuje).
- **V den závěrečného výstupu** předloží studentka/student pedagogickému pracovníkovi IVP **portfolio praxe**.

## 5. Role a náplň práce účastníků praxe

**5.1 Ředitel školy** řídí a organizuje pedagogickou praxi na cvičné škole. Přiděluje studentky/studenty cvičným učitelům ve shodě s předměty jejich specializace (odbornosti).

**5.2 Koordinátor souvislé řízené pedagogické praxe** je určen ředitelem cvičné školy, spolupracuje s garantem praxí IVP (při plánování praxí) a s pracovníkem IVP (při realizaci praxí). Zajišťuje úkoly vyplývající z metodického listu koordinátora (viz příloha) po dohodě s ředitelem školy.

**5.3 Cvičný učitel** řídí práci svěřenou studentku/studenta. Seznámí ho se školním vzdělávacím programem (případně s tematickým plánem), v němž mu vymezí učivo, které bude studentka/student v průběhu pedagogické praxe vyučovat. Před každým pedagogickým výstupem zkontroluje připravenost studentky/studenta na vyučování, po výuce s ním

podrobně analyzuje a zhodnotí vyučovací jednotku. Cvičný učitel je nápomocen studentkám/studentům při zajištění materiálů potřebných k výuce. Pomoc cvičného učitele se postupně omezuje tak, aby se studentka/student v průběhu praxe osamostatnil.

**5.4 Pedagogický pracovník IVP** spolupracuje s ředitelem školy, koordinátorem a cvičnými učiteli a kontroluje a hodnotí práci studentky/studenta. *Účastní se závěrečného výstupu studentky/studenta, který je součástí státní bakalářské zkoušky.*

**5.5 Studentka/student IVP** je na cvičné škole přímo veden cvičným učitelem, kterého určí vedení cvičné školy s ohledem na odborné zaměření studentky/studenta. Plní úkoly viz kapitola 3.